

SKOLEBESØG I BERKELEY – SKRIVNING I SKOLEN

LENE STORGAARD BROK, PROJEKTLEDER, NATIONALT VIDENCENTER FOR LÆSNING – PROFESSIONSHØJSKOLERNE

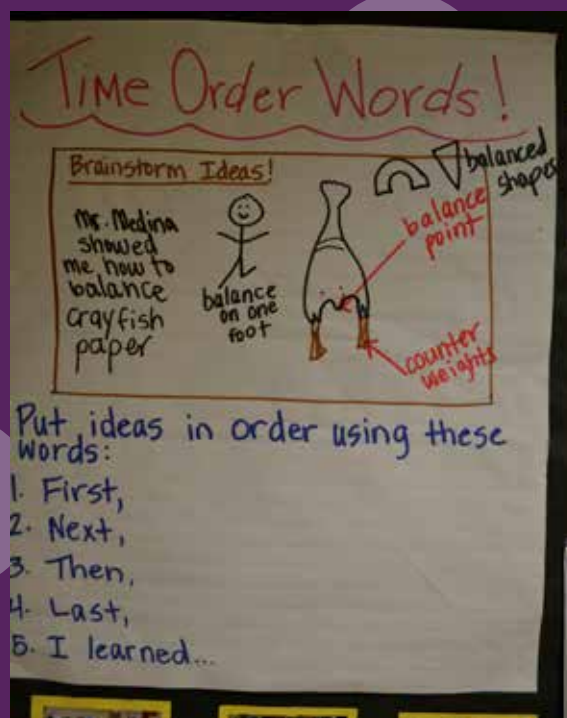
Forskergruppen fra projektet "Skruvedidaktik på mellemtinnet i alle fag" har besøgt The National Writing Project, University of California, Berkeley og har i den forbindelse været på to skolebesøg. Projektleder Lene Storgaard Brok fortæller her om besøget, og hvordan skrift og skrivning er en stærk del af skolernes kultur.

The National Writing Project (NWP) er et fagligt netværk af lærere og ledere, som arbejder med at udbrede viden om skriveundervisning. Netværket startede i 1974 ved the University of California, Berkeley og har siden spredt sig til 50 stater i USA. Netværket har hovedsæde i Berkeley, og forskergruppen fra projektet "Skruvedidaktik på mellemtinnet i alle fag" var på besøg i efteråret 2013.

Vi tog til NWP, fordi det er interessant for os, at det er lykkedes i USA at skabe et stærkt fokus på skrivningens potentiale for læring. Man arbejder i NWP med en teacher-teaching-teachers model, hvor lærere bliver udvalgt til at komme på et sommeruniversitet og der lærer af hinandens undervisning. Her deler man viden om skriveundervisning. Man fortæller om sin egen undervisning, diskuterer den med andre, får kritik på opgaver, ideer, forløb og aktiviteter, og så skriver man også selv. Viden om skrivning forgrener sig blandt lærerne, og i løbet af en sådan periode opbygges en didaktisk ekspertise og et repertoire af ideer, som lærerne bringer tilbage til egne skoler. Vi besøgte to skoler i Berkeley med lærere, der havde været på sommeruniversitet for fire-fem år siden, for at se, hvordan skrivning var flyttet ind på skolerne.

På skolebesøg

Det som slog mig mest ved de to skoler var den stærke stilladsering af læreprocesser, der blev synliggjort overalt. Der hang elevprodukter og plancher på skolens gange, ved skolens trapper, i alle klasserum, ved biblioteker og lærerværelser. Man havde det som om man blev undervist lige meget, hvor man kiggede hen. Lærerne var meget dygtige til at understøtte og anerkende elevernes skriftlige arbejde. De roste og spurgte ind til elevernes produkter, og det gjorde så også at eleverne var meget stolte af at vise deres arbejde frem.

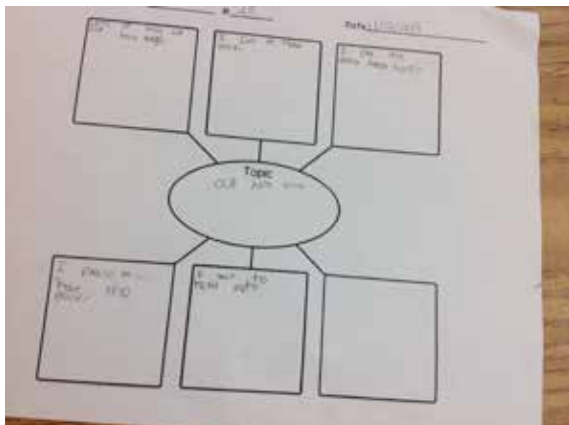

Planchen hang på en skolegang. Her undervises man i at præsentere en ide i sammenhængende form

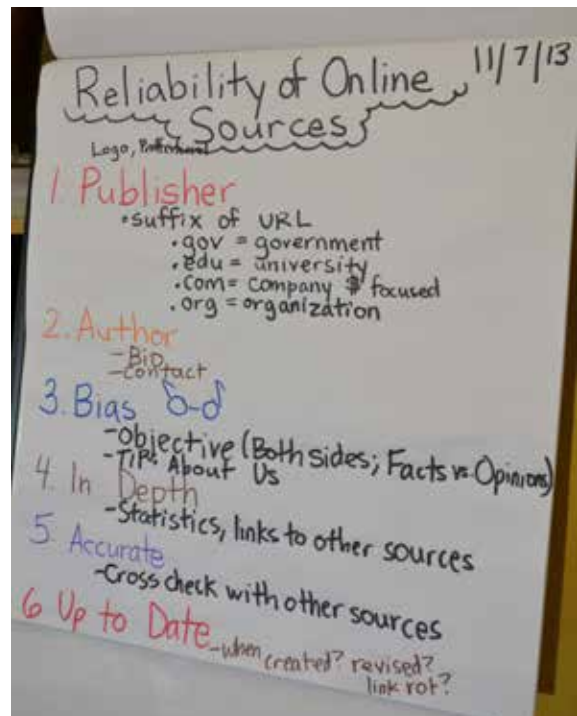

Elevprodukter bliver udstillet på skolens gange

Vi var på besøg i to 6. klasser. Her arbejdede de begge steder med faget "research", hvor eleverne skulle lære at forske. Lærerne underviste ved at give eleverne stilladser at hægte deres undersøgelser op på. De skulle finde et forskningsspørgsmål, finde søgeord, søge relevante kilder og begrunde deres kildevalg. De skulle tage noter og stille kritiske mods spørgsmål til de tekster, som de arbejdede med. De skulle skrive udkast til en rapport og arbejde med at formulere argumenter. Lærerne stilladserede dette arbejde gennem en "grid" (en skabelon/ et stillads) som eleverne skrev i på computeren, hvilket betød at alle elever fik støtte til at skrive deres egen projektopgave.

Her er et eksempel på "grid" – et skematisk opstillet værktøj som leder eleverne igennem undersøgelsesprocessen

Her er lærerens vejledning til eleverne i researchtimen. De lærer om reliabilitet og forskningsmetodik

De lærere, vi så undervise – og som vi også havde teamsamtaler med – var meget dygtige til at arbejde med læreprocesser. De støttede eleverne med spørgsmål, materialer og skabeloner, som kunne lede eleverne videre ind i fagenes stof. Det var helt tydeligt, at eleverne skulle skrive for at lære. De skulle selvfølgelig også skrive korrekt, og man anerkender orden og sproglig præcision, men det var primært det at man kunne skrive sig til viden, der var i fokus.

Klasselokalet er lærerens

En markant forskel fra danske skoler, og de to skoler, vi besøgte, var, at lærerne havde deres eget klasselokale og nærmest "boede" der. De fyldte klasserummet med fagstof som bøger, plancher, tegninger og regler.

Her underviser en lærer i læsning i 2. klasse, og på foto nr. 2 ses lærerens kateder

Lærerne arbejder med docucam. De skriver med, og eleverne kan se læreren arbejde på lærredet

Det var eleverne, der gik ud og ind af disse klasserum – som næsten kunne ligne stuer – og det havde den virkning, at lærerne tydeligvis var dem, der bestemte, og de var meget styrende for, hvad der foregik i undervisningen. Det var ikke elevernes klasserum, det var lærernes. Denne ordning gav lærerne en særlig autoritet. De var primært fagpersoner, og de talte om deres job som et job med høj status.

Dokucam – en teknologi der understøtter modellering

Når lærerne underviste og instruerede eleverne, gjorde lærerne altid selv det, som de forventede eleverne skulle gøre. De skrev selv, og de skrev sammen med eleverne. De brugte en teknologi: en dokucam – som er en elektronisk overhead – der kaster alt, hvad lærerne viser op på lærredet. Vi kender også den tek-

nologi her i Danmark, men den bliver sjældent brugt i vores folkeskoler. I stedet har man i Danmark valgt at indkøbe interaktive whiteboards, computere eller iPads til skolerne. Forskellen på teknologierne er, at en dokucam viser alt på lærredet, som man lægger under linsen. Lærerne kan arbejde meget impulsivt. De kan skrive i hånden, på papir, i lærebøger, på kopiark osv. De kan læse op fra en bog, som vises via dokucam. De kan koble computeren til, og de kan vise genstande. Alt forstørres på lærredet, og det er meget nemt for alle lærere og elever at se med. En dokucam er ikke en særlig teknisk teknologi, men som lærerne sagde i Berkeley, så havde den nærmest revolutioneret deres undervisning, fordi den understøtter en didaktik, hvor lærerne kan demonstrere for eleverne, hvad de skal gøre.

Hvis en lærer eksempelvis vil have eleverne til at skrive en historie, så viser lærerne først hvad hun forventer af eleverne, ved selv at skrive på en sådan historie. Hun modellerer sætninger og demonstrerer, hvordan man kan skrive tekst. Hun skriver, omskriver, reformulerer og viser, hvordan hun tænker over sine formuleringer, samtidig med at hun skærper indholdet. Hun går tæt på skriveprocessen, og læreren er på den måde meget tæt på elevernes skolearbejde, fordi de viser sig selv som skrivere, og demonstrerer skrivning af forskellige tekster. Lærerne går foran og afstemmer på den måde forventningerne til, hvad eleverne skal gøre. Det betyder, at alle elever er med i et fælles arbejde.

Jeg kan ikke ud fra vores besøg på de to skoler sige, om visse dygtige elever keder sig ved denne undervisning – det kunne man godt forestille sig – men jeg kan se, at de elever, der har svært ved at følge med, får hjælp af lærerne, fordi de har mulighed for at imitere lærerens måde at gøre arbejdet på. De får opgaverne beskrevet (mundtligt) og vist (skriftligt), og det giver dem større mulighed for at forstå, hvad opgaven går ud på.

Et par hovedindtryk

Hovedindtrykket efter vores besøg ved The National Writing Project og de to skoler i Berkeley er, at lærerne er eksperter i læreprocesser og har oparbejdet et stort stilladseringsmateriale: skabeloner, støttespørgsmål, tankekort, mindmap, portefolios osv, der kan hjælpe eleverne i skriveprocessen. Der skrives rigtig meget i undervisningen i disse skoler, og skolerne er stolte af at vise elevernes produkter frem. Der er en tydelig anerkendelse af, at her går man i skole for at

lære fag. Man er ekspert, stolt af sit skolearbejde og præsenterer det gerne for andre.

Hovedindtrykket er også, at lærerne er privatpraktiserende. De er alene ansvarlige for undervisningen og bestemmer, hvad der sker i klassen. Der er ikke afsat tid i lærernes arbejde til teamsamarbejde, og det er sjældent, at lærerne bruger hinandens ekspertise i undervisningen. De står alene med faget, undervisningen og eleverne. De underviser højest i to fag, og de underviser oftest kun på en eller to årgange. Det betyder, at de gentager deres undervisning igen og igen, og er derfor hjemme i det stof, de arbejder med. De er eksperter i de læreprocesser, der knytter sig til faget – og er meget alene med den opgave.

Alt hvad vi har set, og de indtryk vi har fået, kan bidrage til at diskutere skriveidaktik og skriveundervisning her i Danmark. Der er både national-kulturelle forskelle og skolekulturelle forskelle mellem Danmark og USA. Der er store forskelligheder på de systemer og formater, man bruger, og der er store organisatoriske forskelle. Vi får øje på forskellene og bliver samtidig inspireret til at lære af dem, og det arbejder vi videre med i skriveidaktikprojektet.

